

Prof, dr hab. Anna Zielińska-Głębocka
Katedra Jean Monneta
Uniwersytet Gdański

Ekspertyza nr 126
(IP-66G)

**OPINIA W SPRAWIE RZĄDOWEGO DOKUMENTU
"NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI"
PRZYJĘTEGO PRZEZ RADĘ MINISTRÓW 28 stycznia 1997 r.**

Narodowa Strategia Integracji jest bardzo dobrze przygotowanym dokumentem rządowym o ogólnym charakterze, wyznaczającym główne kierunki działań niezbędnych dla przygotowania Polski do członkostwa w Unii Europejskiej. Jako dokument strategiczny spełnia swoje zadanie, gdyż w sposób kompleksowy i syntetyczny formułuje wytyczne dla organów rządowych i wskazówki dla innych uczestników procesu integracji. Koncentruje się na podstawowych celach i zadaniach w sferze gospodarczej, prawnej, politycznej i instytucjonalnej, tworząc bazę do opracowania bardziej szczegółowych zadań wykonawczych. NSI stanowi kontynuację i rozwinięcie poprzednich programów rządowych, w tym Programu działań dostosowujących polską gospodarkę i system prawny do wymagań Układu Europejskiego z lat 1992-93 i harmonogramu działań dostosowawczych. Z poprzednich raportów wykorzystuje przede wszystkim elementy pozytywne, które uzyskały akceptację kół politycznych, dodaje również elementy nowe o charakterze strategicznym, których w poprzednich programach brakowało.

Wśród kierunków działania przyjętych w strategii na pozytywną ocenę zasługuje:

- podkreślenie potrzeby przyspieszenia procesu transformacji polskiej gospodarki, ze względu na to, że odwlekanie niezbędnych reform prowadzi tylko do powstawania wysokich kosztów zaniechania, a więc nie jest rozwiązaniem korzystnym dla kraju,
- zwrócenie uwagi na potrzebę rozpoczęcia starań w Unii Europejskiej o pozyskanie tzw. funduszy przedakcesyjnych, które mogłyby być wykorzystane nie tylko do finansowania zadań szybszej integracji, lecz również do łagodzenia kosztów transformacji,
- określenie głównych kierunków usprawniania działania gospodarki przy pomocy mechanizmów pro-rynkowych, takich jak prywatyzacja, demonopolizacja i restrukturyzacja przedsiębiorstw sektora publicznego,

- zwrócenie uwagi na potrzebę uzyskania aktywnego poparcia dla procesu integracji ze strony organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw i obywateli. W Unii Europejskiej rośnie rola podmiotów pozarządowych i grup interesu w realizacji zadań integracyjnych. Świadczy o tym m.in. rosnąca liczba federacji transeuropejskich, a także zauważalny wpływ europejskich organizacji i grup interesu na proces podejmowania decyzji przez instytucje wspólnotowe, jednocześnie Unia Europejska realizuje program "bliżej obywatela", którego celem jest nie tylko pozyskanie opinii publicznej dla procesów integracyjnych, lecz również stopniowa budowa Europy Obywatelskiej,

- określenie pierwszej i drugiej grupy obszarów prawnych, których dostosowanie do standardów europejskich jest niezbędne z punktu widzenia funkcjonowania podmiotów gospodarczych i całego obrotu gospodarczego. Przy budowie tej strategii szczególnie pomocna może być Biała Księga Komisji Europejskiej w sprawie przygotowania do integracji z Rynkiem Wewnętrznym Unii,

- zwrócenie uwagi na konieczność równoległego rozwijania naszej współpracy z innymi organizacjami i strukturami międzynarodowymi, w sferze gospodarczej z WTO i OECD, w sferze polityki zagranicznej i bezpieczeństwa z NATO i UZE, w sferze wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych z Grupą Schengen, Europolem, CIREFI, Radą Europy, OBWE, ONZ, Radą Państw Morza Bałtyckiego,

- podkreślenie roli kształcenia - w zakresie wiedzy o integracji europejskiej - w celu przygotowania kadr administracyjnych w administracji centralnej, regionalnej i lokalnej, a także w celu podniesienia poziomu wiedzy o integracji w społeczeństwie polskim. NSI słusznie stwierdza, że w Polsce funkcjonuje nadal wiele mitów i stereotypów, obaw, nadziei i wyidealizowanych wyobrażeń o integracji z Unią Europejską które nie mają pokrycia w obiektywnej wiedzy, a więc mogą być źródłem nieuzasadnionych oczekiwań odnośnie do członkostwa Polski. Potrzebna jest kompleksowa strategia informacyjna, która objęłaby różne grupy społeczne, w tym uczniów i studentów.

Narodowa Strategia Integracji poza częścią ogólną zawiera także część szczegółową w której formułuje w sposób syntetyczny główne obszary dostosowań i zakres prac dostosowawczych. Najwięcej uwagi poświęca się dostosowaniom gospodarczym, które są podstawowym wyzwaniem dla Polski. Struktura NSI w tym zakresie jest przejrzysta i logiczna, najpierw określa się znaczenie ekonomiczne danej sfery, następnie potencjalne problemy w okresie dochodzenia do członkostwa, działania niezbędne przed uzyskaniem członkostwa, zadania integracyjne i tryb dalszych prac przygotowawczych. Struktura ta może być wykorzystana przy formułowaniu szczegółowych programów wykonawczych, co jest zaplanowane na bieżący rok. Syntetyczne zadania szczegółowe NSI nie budzą zastrzeżeń, gdyż są generalnie zgodne z założeniami strategicznymi i z ogólnym kierunkiem działań przyjętym w strategii. Uważam, że Narodowa Strategia Integracji tworzy racjonalną

wizję zadań adaptacyjnych stojących przed polskimi władzami i instytucjami pozarządowymi, i przy przyjętym poziomie ogólności nie budzi zastrzeżeń. Wraz z innymi programami dostosowawczymi może stanowić punkt wyjścia do tworzenia szczegółowych katalogów i harmonogramów zadań adresowanych do różnych instytucji szczebla centralnego, regionalnego i lokalnego.